

МІЩЕНКО А.С, ст. гр. ЕТЕК-10 с
Наук. керів.: Масленко Ю.В., к.е.н., доц.
ДВНЗ "Донецький національний технічний університет"
м. Донецьк

МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВУГЛЕДОБУВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто проблеми розвитку вугледобувних підприємств. Доведено необхідність інвестицій для виходу підприємства з кризового стану. Наведено практичний приклад впровадження інвестиційного проекту. Обґрунтовано його економічну доцільність.

Актуальність. Функціонування і розвиток паливно-енергетичного комплексу України в значній мірі визначається станом і розвитком вугільної промисловості. Прийняте безальтернативне твердження засноване на аналізі структури запасів органічного палива держави, де вугілля складає 95,4%, і не суперечить сформованій світовій тенденції видобутку і використання його як головного енергетичного ресурсу, потреба в якому у єдиних технологічних ланцюгах «вугілля — енергетика» і «вугілля — метал» зростає.

Україна, яка нещодавно була найбільшим експортером енергоносіїв, перетворилася в державу-імпортер практично всієї номенклатури, включаючи і вугілля [1; 2]. Вугільна промисловість виявилася збитковою. І як підсумок цього — зменшення і майже повне припинення інвестицій, неплатежі постачальникам, низька продуктивність праці, обвальне старіння основних виробничих фондів, багатомісячні затримки заробітної плати, тощо. Можливості бюджету в плані представлення великих дотацій збитковим підприємствам практично вичерпані.

Результати досліджень українських і закордонних вчених однозначно свідчать про те, що процеси економічного відновлення і росту визначаються розмірами і структурою інвестицій, якістю і швидкістю їхнього здійснення [3; 4]. Темпи приросту валового національного продукту (ВНП) і національного доходу (НД) досить тісно пов'язані з приростом обсягу, структурними і якісними змінами капіталовкладень.

Мета дослідження: розробка програми розвитку гірничих робіт та своєчасного поповнення фронту очисних робіт вугледобувного підприємства.

Основна частина. Серед теоретиків та практиків з менеджменту вже тривалий час ведуться дискусії про те, який менеджер ефективніше працює — власник чи найманий. До цього часу однозначної відповіді на це немає. Однак більшість фахівців вважає, що зі зростанням масштабів виробництва, появою акціонерних форм власності, впровадженням у виробництво високих технологій, найманий менеджер, який є

професіоналом, працює більш ефективно. Тобто, якщо розглядати сучасне підприємство в контексті підвищення ефективності його роботи, то мова повинна йти про створення ефективного менеджменту, а не про пошук ефективного власника.

Практика показує, що після приватизації вугледобувного підприємства, органи управління галуззю вже не цікавляться — став новий власник ефективним чи ні. Явно чи неявно перед Міністерством вугільної промисловості України стоять два головних завдання: приватизувати вугледобувні підприємства (знайти ефективного власника) та підвищити ефективність роботи підприємств, які підпорядковані Мінвуглепрому (створити ефективний менеджмент). На сьогодні у Мінвуглепромі України є позитивні приклади державно-приватного партнерства, коли під приватного інвестора (який вклав інвестиції у вугледобувні підприємства) створюються ефективні системи менеджменту.

Однією з найважливіших задач управління підприємствами вугільної галузі України є формування необхідного ресурсного потенціалу на рівні, який забезпечить сталість процесів відтворення на основі отримання достатніх для цього доходів, державної підтримки та недержавних інвестицій. Вирішення цього завдання обумовлюється забезпеченістю функціонування організаційно-економічного механізму управління, ресурсним потенціалом вугледобувного підприємства.

Виходячи з того, що підприємства, у тому числі і вугледобувні, є відкритими соціально-економічними системами, їх ресурсний потенціал може формуватися як власними ресурсами підприємства, так і залученими із зовнішнього середовища без зміни формату власності підприємства, а також із залученими ззовні ресурсами зі зміною формату власності на підприємство.

Враховуючи напрямки підвищення наукового рівня обґрунтованості управлінських рішень на основі оцінки економічної ефективності розвитку виробництва та використання ресурсного потенціалу, доцільно враховувати такі позиції:

- єдність і взаємодія ресурсів підприємства у процесі виробництва;
- оптимальне управління показниками, які визначають рівень використання і відтворення ресурсного потенціалу, що опирається як на локальні завдання, так і на завдання розвитку підприємства;
- варіантності у підвищенні ефективності функціонування підприємств, з огляду можливої різноманітності;
- управління показниками ефективності використання ресурсного потенціалу під кутом зору пошуку оптимального рівня інтенсивності використання окремих видів ресурсів.

Коли мова йде про організаційно-економічний механізм управління ресурсним потенціалом вугледобувного підприємства, економічна складова цього механізму буде полягати не тільки у методах, але й у цілях

його функціонування. Економічна складова відповідає за фінансове забезпечення, сприяє розвитку трудових ресурсів і нарощуванню інтелектуального потенціалу, а також здійснює контроль і оцінку ефективності вугледобувної діяльності.

Відповідно організаційна складова наповнюється більш широким змістом як організація економічних цілей взагалі, а не обмежується тільки організаційними методами управління, тобто вона містить у собі й організаційно-структурні, і соціально-психологічні, й адміністративні аспекти. Організаційна складова механізму управління ресурсним потенціалом вугледобувного підприємства передбачає виконання таких функцій як вибір і обґрунтування методів організації і регулювання вугледобувної діяльності, а також впровадження прогресивних форм організації праці і ефективної системи її мотивації.

Схему організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом вугледобувного підприємства представлено на рис.

Одним із найважливіших завдань управління підприємствами вугільної галузі України є формування і управління ресурсним потенціалом на тому рівні, що забезпечить ефективність вуглевидобутку. Вирішення цього завдання обумовлюється менеджментом та фінансовою забезпеченістю функціонування організаційно-економічного механізму управління ресурсним потенціалом вугледобувного підприємства. Останній виступає основною провесою ланкою в досягненні економічного результату вугледобувного підприємства.

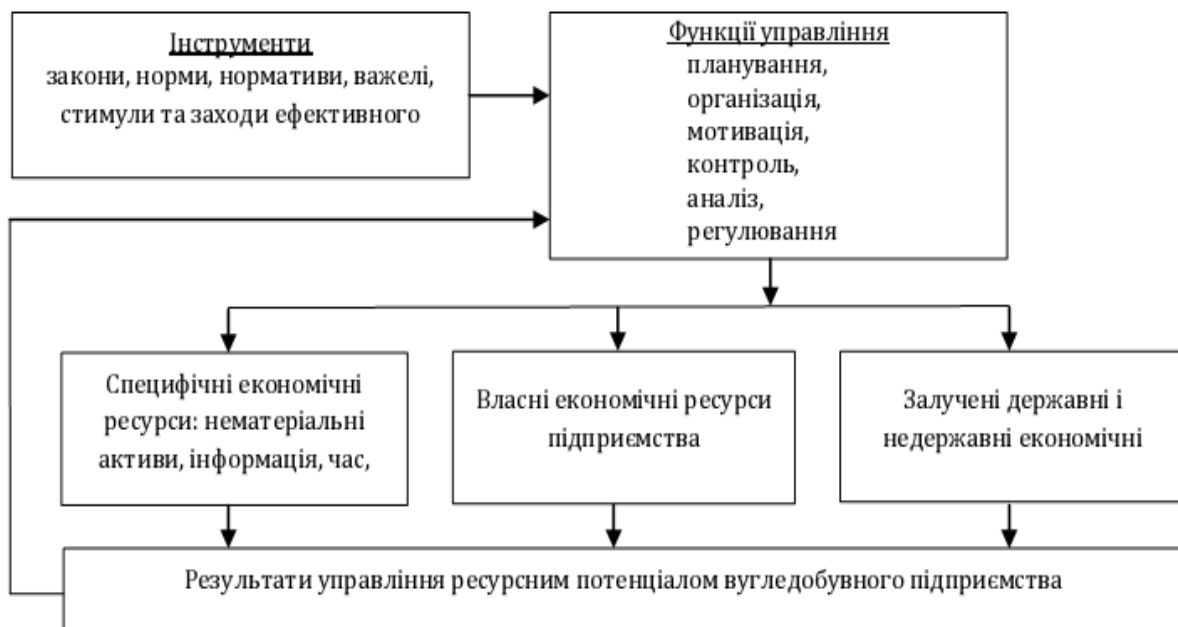

Рис.—Організаційно-економічний механізм управління ресурсним потенціалом вугледобувного підприємства

Завдяки реалізації проекту з інвестиційного розвитку вугледобувного підприємства на ДП «Шахта «Жовтневий рудник» очікуються підвищення обсягу видобутку вугілля в 2011 році на 11%, покращення його якості на 9,1%; зниження собівартості товарної вугільної продукції на 303,85 грн. на 1 тону.

Висновки. Таким чином, було розроблено програму розвитку гірничих робіт на вугледобувному підприємстві ДП «Шахта «Жовтневий рудник», яка забезпечить стабільну роботу підприємства у 2011 році та наступних роках, покращення якості видобутого вугілля, стабілізації роботи та поліпшення фінансового стану підприємства, збільшення виходу товарної вугільної продукції з поступовим нарощуванням вуглевидобутку. Завдяки цьому очікується виведення підприємства на бездотаційну роботу (без держпідтримки).

Бібліографічний список

1. **Галуша А.Н.** Перспективы динамики мирового топливно-энергетического баланса / А.Н. Галуша // Энергосбережение. — 2005. — №3. — С. 40-47.
2. **Климов С.Л.** Угольная промышленность и энергетическая безопасность стран мира / С.Л. Климов. — М.: Изд-во Москов. горного ун-та, 2004. — 55 с.
3. **Липсиц И.** Инвестиционный проект: методы подготовки и анализа: Учебно-справочное пособие / И. Липсиц, В. Коссов. — М.: «БЕК», 1997. — 293 с.
4. **Ляшенко О.Ф.** Першочергові заходи з оздоровлення вугільної промисловості / О.Ф. Ляшенко, М.М. Кулик // Уголь Украины. — 2006. — № 1. — С. 6 — 9.